

Varde Kommune

Evaluering af projekt:

Øget AKT-indsats i dagtilbud og skole – 2012-2014

Børn og Unge - Juni 2014

Indhold

1. Konklusioner og anbefalinger	3
2. Baggrund og formål med projektet	4
3. Projektets organisering og forløb	5
3.1. Projektets forløb og indsatsen i Dagtilbuddet Varde Vest	6
3.2. Projektets forløb og indsatsen på Sct. Jacobi Skole	6
4. Evalueringens metode og vidensgrundlag.....	7
5. Projektets resultater	8
5.1. Dagtilbuddet Varde Vest	8
5.2. Sct. Jacobi Skole	10
Bilag 1 – Eksempel på spørgeskema til medarbejdere - Sct. Jacobi Skole	12
Bilag 2 – Eksempel på spørgeskema til forældre (eksempel Isbjergparkens Vuggestue)	14
Bilag 3 – Eksempel på spørgeguide til fokusgruppeinterview med medarbejdere – Sct. Jacobi Skole.....	16
Bilag 4 – Eksempel på skabelon for observation- Dagtilbuddet Varde Vest	18
Bilag 5 – Spørgeguide til interview med bestyrelsesrepræsentanter – Dagtilbuddet Varde Vest.....	19

1. Konklusioner og anbefalinger

Samlet set har gennemførelsen af AKT-projektet haft en positiv effekt i forhold til det overordnede formål på både Sct. Jacobi Skole (indskoling og SFO) og i Dagtilbuddet Vest (afdelingerne Isbjergparkens Vuggestue og Børnehuset Lysningen). Der kan spores positive resultater i forhold til medarbejdernes professionelle tilgang og samarbejde om børn med trivselsproblemer - og i forhold til forældrenes tilkendegivelser. Der ses også en positiv udvikling i forhold til et stabilt og tæt samarbejde mellem dagtilbuddet og skolen.

Det vurderes, at elementer, der særligt har medvirket til den positive effekt er:

- Ledelsesmæssigt (både internt og fra højere niveau) fokus på, at der skal ske forbedringer
- En medarbejder/tovholder (AKT-medarbejderen), der vedholdende sætter fokus på en systemisk tilgang, samt følger op og arbejder systematisk (eksempelvis ved hjælp af kortlægninger og observationer)

Projektets igangsættelse fik derudover både på Sct. Jacobi Skole og i Dagtilbuddet Varde Vest konkret det resultat, at det blev synliggjort for ledelsen, både lokalt og på forvaltningsniveau, at der var forskellige typer af udfordringer i personalegruppen – og der blev sat fokus på tilgangen til børn med trivsels- og adfærdsproblemer.

Der ses generelt ingen ændring i forhold til de indikatorer, der er valgt til at måle effekten for børnene, dels i forhold til deres egne oplevelser og i forhold til antallet af sociale foranstaltninger. Det skal her bemærkes, at antallet af foranstaltninger er stabilt, og der ses ingen umiddelbar tendens eller forskel i forhold til de institutioner, der er sammenlignet med som kontrolinstitutioner. Der er imidlertid tale om meget små tal og dermed stor usikkerhed i forhold til andre faktorer, der kan påvirke antallet. Der ses et mindre fald i antallet af foranstaltninger i 0. klasse, men med den store usikkerhed, kan der ikke konkluderes en tendens.

Det skal bemærkes, at børnenes egne oplevelser bygger på spørgeskemaundersøgelser, hvilket kan være vanskeligt for mindre børn at svare på. Derudover er foretaget observationer i dagtilbuddet, hvor der ses en positiv udvikling i børnenes adfærd. Der ses en udvikling i retning af en mere rolig atmosfære og tættere og tydeligere relationer mellem personalet og børnene.

Anbefaling

Generelt anbefales det, at projektet forlænges med henblik på at sikre og forankre den positive udvikling. Der er fortsat behov for både et ledelsesmæssigt fokus - og for, at der er en medarbejder, der kan arbejde systematisk og konkret opfølgende med inklusionsindsatsen og trivslen blandt børnene ud fra en systemisk tilgang. Både skolen og dagtilbuddet har en højere andel af børn, der har særlige vanskeligheder end resten af Varde Kommunes institutioner og har derfor i særlig grad brug for tydelig ledelsesmæssig og pædagogisk retning samt en struktureret og systematisk tilgang til pædagogisk udvikling.

Derudover anbefales følgende i Dagtilbuddet Varde Vest:

- At der fremover arbejdes videre med forankringen af den systemiske tilgang SAPP i hele personalegruppen i begge afdelinger
- At der foretages et ”temperaturtjek” af AKT-medarbejderens opgave i forhold til de øvrige medarbejdere, og i forhold til om det fortsat er den rigtige opgaveportefølje

Derudover anbefales følgende på Sct. Jacobi Skole:

- At der fremover arbejdes videre med forankring af den systemiske tilgang i SFO og indskoling
- At AKT-projektet udvides til hele Sct. Jacobi Skole – herunder at alle lærere uddannes i SAPP
- At der sikres koordination med de eksisterende AKT-lærere på skolen – fx ved at AKT-medarbejderen indgår i et fælles AKT-team, der omfatter hele skolen
- At der udarbejdes en overordnet beskrivelse af AKT-indsatsen på Sct. Jacobi Skole og AKT-medarbejderens opgave i forhold til de øvrige medarbejdere (en funktionsbeskrivelse for AKT-medarbejderen).

Fremtidig evaluering

Hvis projektet forlænges foreslås det, at antallet af foranstaltninger fortsat følges, men at dette suppleres med antal børn, der modtager specialundervisning, antal underretninger – og/eller andre typer af indikatorer, der kan sige noget om et barns udvikling. Det foreslås desuden at inddrage eksisterende trivselsmålinger på skolen.

Kortlægningerne og observationerne af børns oplevelser bør fortsætte, ligesom fokusgruppeinterviewene og interview med udvalgte forældre vurderes at give vigtig viden om, hvordan henholdsvis medarbejdere og forældre oplever problemstillingerne.

Derudover foreslås det tidlige tværfaglige samarbejde inddraget i forhold til at vurdere, hvordan dette fungerer – og hvad det betyder for enkelte børn. Der kunne foretages en udvælgelse af enkelte børn, som så følges i perioden. Andre samarbejdspartnere, som har deres gang i skolen eller institutionen kunne også interviewes, fx psykologen eller socialrådgiver.

Det foreslås, at en evaluering har fokus på forankring af de positive tendenser i organisationen og i kulturen blandt medarbejderne.

2. Baggrund og formål med projektet

I Varde Kommune er der sket en bremsning af udgiftsvæksten på specialområdet. Samtidig er der et vedvarende og stor fokus på, at inklusionsindsatsen i almenområdet medfører, at alle børn og unge modtager et lærings- og udviklingsforløb i dagtilbud og skole af høj kvalitet – og dermed udvikler sig optimalt.

I 2012 kunne konstateres et mindreforbrug på specialområdet og det blev på denne baggrund besluttet yderligere at styrke inklusionsindsatsen på almenområdet ved at igangsætte projektet ”Øget AKT-indsats i dagtilbud og skole”. Der blev afsat 1 mio. kr. årligt til indsatsen i perioden 2012-2014.

Projektet blev beskrevet i projektplan – doknr. 540538-12. Der blev udvalgt et dagtilbud, Dagtilbuddet Varde Vest (afdelingerne Børnehuset Lysningen og Isbjergparkens Vuggestue) og en skole, Sct. Jacobi Skole, hvor den eksisterende inklusionsindsats skulle styrkes. Disse to institutioner blev udvalgt på baggrund af en kortlægning af dagtilbud og skoler i Varde Kommune i forhold til antal sociale foranstaltninger og dermed valgt ud fra, at der her var størst behov for en fokuseret indsats.

Projektet blev igangsat foråret 2012 med en forventet projektperiode til og med 2014 – gerne forår 2015 for Sct. Jacobi Skole, så perioden passer med skoleåret.

Både skole- og dagtilbudsafdelingen, samt Børn, Unge og Familieafdelingen (BUF) og PPR var desuden en del af projektet i erkendelse af, at indsatsen for at sikre at alle børn trives i almenområdet kræver fokus og støtte fra alle aktører og fagprofessionelle.

De overordnede mål for indsatsen var at løse flere trivsels- og adfærdsproblemer i nærmiljøet og samtidigt forebygge, at børn blev udskilt til specialtilbud eller fik behov for en social foranstaltning. Desuden skulle indsatsen vurderes i forhold til, om denne kunne overføres på andre skoler eller institutioner. Tanken bag projektet var altså overordnet at undersøge, om en styrket indsats i dagtilbud og skole kunne virke forebyggende i forhold til børns adfærds- og trivselsproblemer. Navnet ”Øget AKT-indsats...” blev valgt, da AKT står for Adfærd, Kontakt og Trivsel, som beskriver en eksisterende indsats i forhold til børns trivsel.

Der blev udarbejdet særskilte projektplaner for dagtilbuddet – doknr. 540574-14 og skolen – doknr. 540587-12, hvor indsatsen blev beskrevet og målene præciseret i forhold til det konkrete sted og de udfordringer, der blev oplevet lokalt. Der blev desuden løbende arbejdet med en lokal gameplan i dagtilbuddet.

Projektets overordnede formål blev præciseret ved følgende mål:

- At flere børn oplever at de trives, lærer og er en del af fællesskabet
- At medarbejdere får ny viden, metoder og tilgange i arbejdet med børn i udsatte positioner, og at redskaberne anvendes lokalt
- At understøtte medarbejdere i deres arbejde med at løse udfordringer i relationsarbejdet med hovedfokus fra fokus på individ til fokus på kontekst og relationer
- At give medarbejderne et fælles teoretisk udgangspunkt og en fælles forståelse og fælles sprog vedrørende børn i AKT- problematikker
- At inddrage forældreressourcen i inklusionsarbejdet med særligt fokus på forældrenes roller, ansvar og handlemuligheder.

3. Projektets organisering og forløb

Både på Sct. Jacobi Skole og i Dagtilbuddet Varde Vest blev indsatsen konkret iværksat i form af ansættelse af en ekstra AKT-medarbejder hvert sted med særlige opgaver og roller i forhold til den lokale inklusionsindsats. Derudover blev der i projektperioden afholdt fælles tema- og personaledage. Der var begge steder et fokus på at videreføre den systemiske tilgang til børn med trivselsproblemer fra KOMPAS-projektet - og der blev begge steder igangsat en form for SAPP-forløb (en systemisk analyse- og metodemodel: Systemisk Analyse af Pædagogisk Praksis).

Der blev etableret en lokal projektorganisering med en lokal projektleder og netværksgruppe på både skolen og i dagtilbuddet. Disse mødtes regelmæssigt med deltagelse af en repræsentant fra projektets overordnede projektgruppe.

PPR ydede konsultativ bistand, hvad enten det var fra institutionens/skolen egen psykolog eller andre, ligesom BUFs lokale socialrådgivere - særligt efter at den nye ordning med dagtilbuds- og skolesocialrådgivere trådte i kraft - har været tæt inddraget i indsatsen.

Ved siden af disse overordnede fælles træk har projektet haft et forskelligt forløb på henholdsvis Sct. Jacobi Skole og i Dagtilbuddet Varde Vest. Blandt andet blev ansættelsen af AKT-medarbejderen forsinket på Sct. Jacobi Skole. Projektet blev derfor igangsat i foråret 2012 i Dagtilbuddet Varde Vest – mens det blev igangsat på Sct. Jacobi Skole med årsskiftet 2012/2013.

3.1. Projektets forløb og indsatsen i Dagtilbuddet Varde Vest

Dagtilbuddet Varde Vest består af 3 afdelinger, hvoraf de to var udvalgt til at indgå i projektet: Isbjergparkens Vuggestue og Børnehuset Lysningen, der er en integreret institution med børn fra 0-5 år (tidligere Hoppeloppen).

AKT-medarbejderen blev ansat til at ”drive” udviklingen af inklusionsindsatsen. Det betød blandt andet, at medarbejderen skulle:

- vejlede og inspirere medarbejderne
- observere og kortlægge børns, medarbejderen og forældres oplevelser
- introducere nye metoder og tilgange med udgangspunkt i en systemisk tilgang
- koordinere og samarbejde med Sct. Jacobi Skole
- igangsætte forløb med børn og forældre

Der blev tidligt i forløbet iværksat en række tiltag med henblik på at støtte en kulturændring i afdelingerne, herunder gennemførelse af et intensivt SAPP-forløb for alle medarbejdere og sparring fra inklusionskonsulenterne.

Der er i perioden sket en del udskiftninger blandt medarbejderne, hvorfor der har været fokus på at de nytilkomne medarbejdere løbende gennemgår samme SAPP-forløb som de øvrige medarbejdere.

3.2. Projektets forløb og indsatsen på Sct. Jacobi Skole

På Sct. Jacobi Skole blev indsatsen indsnævret til SFO'en og indskoling, idet en del af projektets samlede formål blev at styrke samarbejdet og overgangen mellem Dagtilbuddet Varde Vest og Sct. Jacobi Skole; en oplagt mulighed for at sikre en ensartet tilgang blandt medarbejderne og derved forventeligt øge mulighederne for en god skolestart for de børn, der kom til Sct. Jacobi Skole fra Varde Vest - med særligt fokus på de børn, der allerede i dagtilbuddet havde udvist trivselsproblemer.

AKT-medarbejderen blev ansat ved årsskiftet 2012/2013 med nogenlunde samme opgaveportefølje som AKT-medarbejderen i dagtilbuddet.

I løbet af projektet er både pædagoger og lærere blevet introduceret til en ”light”-udgave af SAPP-metoden og har efterfølgende arbejdet med metoden. Når en institution eller skole i Varde Kommune

normalt er igennem et SAPP-forløb, sker det efter et stramt standardkoncept: over længere tid, med alle medarbejdere igennem et læringsforløb, med opfølgende og konsultativ bistand fra forvaltningens konsulenter og med en lokal SAPP-organisering. På Sct. Jacobi Skole var det primært AKT-medarbejderen, der var igennem et SAPP-forløb og derefter skulle introducere og implementere metoden på skolen. Der var altså tale om en mindre intensiv og omfattende indsats.

I august 2013 blev AKT-medarbejderen ansat som SFO-leder og der blev ansat en ny AKT-medarbejder. SFO-lederen havde dog fortsat det overordnede ansvar for AKT-projektet. I løbet af projektperioden er der desuden ansat ny skoleleder og viceskoleleder.

4. Evalueringens metode og vidensgrundlag

Ved projektets start blev det besluttet, at følge projektets resultater ved hjælp af følgende indsamling af viden:

- Opgørelser over foranstaltninger (eksempelvis støtte i hjemmet, pædagogisk friplads, aflastningsfamilie, praktisk bistand, tilbud i familiehus mv.)
- Kortlægninger af medarbejdernes, forældrenes og børnenes oplevelse – dels ved hjælp af spørgeskemaer – dels observationer af de mindste børn
- Fokusgruppeinterview af medarbejdere

Ved evalueringens udarbejdelse foreligger følgende materiale, som findes i sagnr. 11-1018:

Dagtilbuddet Varde Vest

- Antal børn med en eller flere aktuelle foranstaltninger, målt 4 gange i projektperioden
- Kortlægning af medarbejderen og forældres oplevelse i efteråret 2013 og maj 2014 ved hjælp af spørgeskemaer
- Fokusgruppeinterview med medarbejdere i maj 2012
- Observationer af børnene i september 2012 og igen i maj 2014
- Interview med nuværende bestyrelsesformand og næstformand samt den tidligere bestyrelsesformand i juni 2014.

Sct. Jacobi Skole:

- Antal børn med en eller flere aktuelle foranstaltninger, målt 4 gange i projektperioden
- Kortlægning af medarbejderen og forældres oplevelse i februar 2013 og maj 2014 ved hjælp af spørgeskemaer - og kortlægning af børnenes oplevelser maj 2014 ved hjælp af spørgeskemaer
- 2 fokusgruppeinterview med medarbejdere fra henholdsvis indskoling og SFO'en: afholdt december 2012 og maj 2014
- Midtvejskortlægning af forældrenes oplevelse juni 2013

Derudover er benyttet referater af projektgruppemøder og møder i de lokale netværk.

5. Projektets resultater

Resultaterne er opdelt efter medarbejderes, forældres og børns oplevelser, fordelt på henholdsvis Dagtilbuddet Varde Vest og Sct. Jacobi Skole.

Indledningsvist skal et overordnet fællestræk nævnes. I forhold til det overordnede formål: at skolen skulle løse flere trivsels- og adfærdsproblemer i nærmiljøet og samtidigt forebygge, at børn blev udskilt til specialtilbud eller fik behov for en social foranstaltning, kan der med de anvendte målinger ikke spores nogen ændring.

Antallet af aktuelle foranstaltninger, iværksat af BUF er målt fire gange i perioden og der kan ikke spores nogen tendens i tallene. Der er fortsat en højere grad af foranstaltninger på Sct. Jacobi Skole og i Dagtilbuddet Varde Vest sammenlignet med de øvrige skoler og dagtilbud. Der ses et lille fald i 0. klasse, som måske kunne tyde på, at der har været en effekt af de tiltag, der har været i dagtilbuddet, men tallene er så små, at der er stor usikkerhed forbundet med at drage en sådan konklusion. Dertil kræves en længere periode.

Dagtilbuddets egne opgørelser over, hvilke børn der modtager støtte i en bredere definition (foranstaltninger eller anden form for støtte for barnet eller familien) ligger på 50 % af børnene, hvilket ikke har ændret sig i perioden. Dagtilbuddet Varde Vest må derfor fortsat siges at have en børne- og familiegruppe, hvor flere børn har vanskeligheder, sammenlignet med de øvrige dagtilbud i Varde Kommune.

Evalueringen har ikke inddraget andre faktorer, såsom elever der modtager specialundervisning, antal underretninger eller brugen af PPR eller andre fagpersoner udenfor institutionen eller skole. Dette kunne nuancere den konklusion, der kan drages og anbefales ved eventuel fremtidig evaluering.

Der har i projektperioden været arbejdet med at opdatere og udvikle samarbejdet mellem dagtilbuddet og skolen, særligt i forhold til overgange. Begge parter udtrykker på ledelses- og medarbejderside, at dette samarbejde er forbedret og nu opleves tæt og koordineret.

5.1. Dagtilbuddet Varde Vest

Medarbejdernes oplevelse

Medarbejdernes oplevelse er vurderet ved brug af fokusgruppeinterview i maj 2012 og kortlægningerne i 2013 og 2014. Derudover er referater fra de løbende projektgruppemøder og møder i det lokale netværk anvendt.

I forbindelse med fokusgruppeinterview i 2012 blev det klart, at medarbejderne oplevede, at de havde en til tider meget svær opgave. De beskrev blandt andet mange børn, der var urolige, havde problemer med at indgå i relationer med voksne og andre børn, børn med sprogvanskeligheder, og det blev nævnt, at nogle af børnene søgte negativ kontakt hos de voksne for at få en form for kontakt. Der blev også beskrevet vanskeligheder i forældresamarbejdet.

I medarbejdernes beskrivelser sås et fokus på barnets vanskeligheder (et individorienteret perspektiv) fremfor et fokus på betydningen af kontekst og rammer – og hvad der kunne gøres her for at forbedre

situationen. Samtidig var det ikke tydeligt, hvilke pædagogiske redskaber og hvilken pædagogisk tilgang, der herskede blandt medarbejderne. En anden udfordring sås i, at der ikke altid var en tydelig organisering og planlægning – særligt i forhold til forældresamarbejdet.

I forbindelse med iværksættelse af SAPP-forløb og ved drøftelser i projektgruppe og det lokale netværk er det tydeligt, at der havde udviklet sig en uhensigtsmæssig kultur, hvor der var tiltagende frustration blandt medarbejdere. Medarbejderne virkede pressede og havde ikke i tilstrækkelig grad overskud i forhold til relationerne til børnene. Fokus var på problemerne for individet (barnet) og ikke på kontekstens betydning – og dermed også de handlemuligheder, medarbejderne havde. Observationer i institutionerne, referater fra projektgruppemøder og lokale netværksmøder bekræftede dette billede.

Kortlægningen fra 2013 understøtter ovenstående billede. Generelt føler personalet sig anerkendt af ledelsen, men derudover er der generelt lave scorer i forhold til: Fælles pædagogisk platform og børnesyn samt forældrenes opbakning til dagtilbuddet og opbakning til hele børnegruppen. Derudover var der en stor spredning blandt medarbejderne på, om de oplevede, at der skete planlagte pædagogiske aktiviteter for børnene.

Kortlægningen fra 2014 viser en forbedring på de ovennævnte indikatorer. Også på baggrund af SAPP-forløbet, varetaget af medarbejdere fra forvaltningen, referater fra projektgruppemøder og lokale netværksmøder, vurderes det, at der sket positive ændringer, idet der nu opleves et øget fokus på det systemiske perspektiv blandt medarbejderne, en større målrettedhed i forhold til at sikre tætte relationer til børnene og forældrene samt fokus på at lede børnegrupperne.

Forældrenes oplevelse

Kortlægningen fra 2013 viser at der er stor utilfredshed med den store personaleudskiftning, som vurderes at give et utrygt miljø for børnene. Forældrene erkender i høj grad, at de ikke selv er gode til at bakke op i forhold til institutionen, ligesom de ikke selv vurderer, at bakke op om de andre børn i dagtilbuddet. Der er meget lave scorer på samarbejdet og informationen med personalet og på spørgsmål om en positiv dialog med personalet, og der er stor spredning i scoren på, om barnet er glad for at være i dagtilbuddet. De kvalitative kommentarer giver udtryk for en frustration over, at der er et uroligt miljø, hvor det ikke er godt for børnene at være.

Kortlægningen fra maj 2014 er endnu ikke færdiganalyseret, men indtrykket er, at der er sket en forbedring på de ovennævnte faktorer.

I interview med bestyrelsesmedlemmer i juni 2014 giver alle de interviewede udtryk for, at de er meget tilfredse og glade for deres dagtilbud.

De medlemmer, der har været med i hele perioden udtrykker desuden, at der er sket en stor forandring i både Børnehuset Lysningen og Isbjergparkens Vuggestue. Her beskrives eksempelvis først en tilstand i Børnehuset Lysningen (dengang Hoppeloppen), hvor det var som at ”komme hjem til bedste”, men uden nogen form for udviklings- eller læringsperspektiv - over en tiltagende kaotisk tilstand, hvor der var megen uro, og hvor de stærkeste og mest larmende børn styrede. I forbindelse med AKT-indsatsen

og de øvrige ting, der blev sat i værk, blev tingene bedre, så det i stedet nu beskrives som et dagtilbud ”over middel”.

Der opleves en tydeligere struktur i planlægningen. Der bliver ikke længere aflyst arrangementer, medarbejdere er bedre forberedte fx i forbindelse med samtaler osv. Der beskrives en god stemning, hvor det er rart at komme og aflevere sit barn og hvor medarbejderne er nærværende og lyttende.

Børnenes oplevelse:

Kortlægningerne giver ikke noget entydigt billede af, om børnene oplever et forbedret miljø i afdelingerne. De observationer, der er foretaget i perioden i både Børnehuset Lysningen og Isbjergparkens vuggestue, giver dog et indtryk af, at der før kunne være børn, der fx ikke blev set eller lyttet til, mens der nu er en meget tydeligere guidning og ledelse af børnegrupperne med en mere positiv kontakt og relation både ved brug af samtale og ved fysisk berøring mellem medarbejderne og børnene. Der ses også en større ro i fx spisesituationer og lignende.

5.2. Sct. Jacobi Skole

Medarbejdernes oplevelse:

De første fokusgruppeinterview med henholdsvis pædagoger og lærere i indskoling (herunder SFO) viser, at der ikke var et velfungerende samarbejde mellem de to faggrupper. Det handlede både om, at der ikke blev oplevet en gensidig anerkendelse, at der ikke skete koordinering af tid og opgaver, og at der ikke var et fælles pædagogisk udgangspunkt.

Desuden gælder det for begge grupper, at der ikke var et udpræget fokus på kontekst og en systemisk forståelse af problematikker og handlemuligheder.

Der ses en klar forbedring i forhold samarbejdet mellem de to faggrupper i fokusgruppeinterview afholdt i 2014. Især pædagogernes oplevelse af at være en ligeværdig faglig stemme i samarbejdet er mærkbar. Pædagogerne nævner desuden, at de kan mærke en tydelig forskel fra indskoling og til resten af skolen på dette punkt.

Det bliver også nævnt, at der nu mere systematisk fra ledelsens side afholdes fælles faglige drøftelser om konkrete børn og de udfordringer, som pædagoger og lærere oplever. Der efterspørges dog mere af heraf. Begge grupper nævner en mere tydelig ledelse som en meget positiv forandring.

Det er tydeligt, at pædagogerne arbejder med SAPP-metoden, men her vurderes det, at dette kan sættes endnu mere i system – og særligt er der behov for at den samme udvikling sker i lærergruppen. Her er en mere utydelig beskrivelse af, om der anvendes en systemisk tilgang til børn og familier i vanskeligheder.

Kortlægningerne i 2013 og 2014 støtter billedet af, at der er sket forbedringer. Flere medarbejdere oplever: at de bliver anerkendt af ledelsen, at der er et godt samarbejde mellem pædagoger og lærere, at der foregår fælles faglig sparring og refleksion om undervisning og læring – og alle lærere oplever, at de kan opretholde ro og orden i klasseværelset.

Forældrenes oplevelse:

Kortlægningerne i 2013 og 2014 viser, at der særligt er sket forbedringer i forhold til forældrenes samarbejde om at skabe et godt miljø i klassen og bedre information om barnets trivsel i klassen.

Ved midtvejskortlægningen i juni 2013 ses allerede en forbedring i forhold til, at flere forældre oplever, at deres barn er glad for at gå i skole, og at flere forældre deltager i forældresamarbejdet. Der er en del opsøgende aktiviteter fra skolens side overfor nogle forældre.

Der er en del forældre, der i 2013 giver udtryk for, at samarbejdet mellem forældrene ikke er helt godt. Der er i 2014 arbejdet med forældre-trivselsgrupper for at fremme trivslen i klasserne og det ser ud til, at dette allerede er forbedret ved kortlægningen i maj 2014.

Børnenes oplevelse:

Der ses i kortlægningerne ikke store problemer med trivslen. I 2014 er der ca. 5 % af børnene, der angiver en ”sur smiley” i forhold til at være glade for at gå i skole, men der er ikke sammenlignelige data fra 2013. Her kan man i stedet se på skolens generelle trivselsmålinger (DCUM – vinter 2014), som må anses for at være mere valide. Her ses en høj generel tilfredshed, mens der på udvalgte spørgsmål som mobning og venskaber er forbedringsmuligheder. Trivselsmålingerne kan dog ikke anvendes til at sige noget om udviklingen i AKT-perioden.

Bilag 1 – Eksempel på spørgeskema til medarbejdere - Sct. Jacobi Skole

Kortlægning af medarbejdere på Sct. Jacobi skole

Basisoplysninger:

Jeg er ansat som (sæt et kryds):

- a) Klasselærer
- b) Lærer
- c) Pædagog
- d) AKT-medarbejder
- e) Andet

Nedenfor er der oplistet en række udsagn. Hvor uenig eller enig er du i det enkelte udsagn? Skalaen går fra 1 – 6, hvor **1 betyder 'mest uenig'** og **6 betyder 'mest enig'**. Vælg kun ét tal ved hvert udsagn.

Arbejds miljø

	Udsagn	1	2	3	4	5	6
		Mest uenig					Mest enig
1.	Jeg er glad for at arbejde på denne skole						
2.	På denne skole hjælper medarbejderne hinanden med at udrede og løse problemer i klassen						
3.	Jeg har et godt forhold til mine kollegaer på skolen						
4.	Her tager lærerne og pædagogerne også ansvar for de elever, som de ikke selv underviser						
5.	Læringsmiljø og undervisning er tilpasset de forskellige elevers evner og forudsætninger						
6.	I teamet arbejder vi med faglig sparring og fælles refleksion over vores undervisning og børnenes læring						
7.	Skoledelen og SFO indgår i et konstruktivt samarbejde om den						

	daglige praksis						
8.	Vi inddrager ny viden om undervisning og børns læring i den daglige praksis						

Skoleledelse

	Udsagn	1	2	3	4	5	6
9.	Når skoleledelsen tager beslutninger om vigtige ting, har det først været drøftet med medarbejderstaben						
10.	Skoleledelsens interesse for pædagogiske spørgsmål er stor						
11.	Jeg føler mig anerkendt i mit arbejde af ledelsen						

Undervisning og sociale færdigheder

	Udsagn	1	2	3	4	5	6
12.	Min undervisning er præget af regelmæssig variation i aktiviteter og arbejdsmåder som f.eks. individuelt arbejde i klassen, projekter, gruppearbejde og temabaseret undervisning						
13.	Jeg kan begynde undervisningen med det samme timen begynder, uden at jeg behøver at løse konflikter eller bruge tid på at få ro i klassen						
14.	Jeg har gode relationer til alle elever i min klasse (klasser)						
15.	Eleverne er opmærksomme, når jeg underviser eller giver beskeder						
16.	Eleverne lytter til deres klassekammerater, når de taler eller præsenterer deres arbejde						
18.	Jeg kan opretholde ro og orden i klasseværelset						

Forældresamarbejde

	Udsagn	1	2	3	4	5	6
19.	Forældrene udviser interesse for deres eget barns udvikling, trivsel og læring						
20.	Forældre udviser interesse for hele klassens trivsel						
21.	Jeg har et positivt samarbejde med forældrene						

22. Hvad er det bedste ved at være ansat på denne skole?

Bilag 2 – Eksempel på spørgeskema til forældre (eksempel Isbjergparkens Vuggestue)

Spørgeskema:

Forældre til børn i Isbjergparkens Vuggestue

Introduktion til projekt øget AKT (adfærd, kontakt og trivsel)

Som I sikkert ved, skal jeres barns vuggestue i gang med et projekt, der fokuserer på at løse trivsels- og adfærdsproblemer igennem en intensiv pædagogisk indsats. Isbjergparkens vuggestue får i en periode tildelt flere personaletimer, som bl.a. skal bruges på:

- At gøre vuggestuen bedre, så alle børn har det godt
- At sikre at alle børn trives og lærer
- At alle børn er en del af fællesskabet
- At sikre et godt samarbejde mellem vuggestue og forældre

Nærværende spørgeskema er en del af dette projekt. Formålet med spørgeskemaet er at vurdere hvor godt I synes, at jeres barn trives i vuggestuen, samt hvor godt, I føler, jeres samarbejde med vuggestuen er.

På forhånd tusind tak for hjælpen!

Én forælder fra hver husstand udfylder nedenstående

Institutionens navn	
Er dit barn en dreng eller pige	
Hvilken alder har dit barn	

Hvilket sprog tales i hjemmet?	
--------------------------------	--

Nedenfor er der oplyst en række udsagn. Hvor uenig eller enig er du i det enkelte udsagn? Skalaen går fra 1 – 6, hvor 1 betyder 'mest uenig' og 6 betyder 'mest enig'. Vælg kun ét tal ved hvert udsagn.

		1	2	3	4	5	6
1.	Vores samarbejde med personalet på vores barns stue er baseret på en positiv dialog						
2.	Personalet informerer os jævnligt om vores barns trivsel og udvikling						
3.	Vi informerer jævnligt institutionen om vores barns trivsel og udvikling						
4.	Vi deltager aktivt i institutionens forældremøder og arrangementer						
5.	Vores barn udtrykker ofte glæde over at være i institutionen						
6.	Institutionen gennemfører dagligt planlagte pædagogiske aktiviteter						
7.	Vi omtaler altid institutionen positivt, når vi taler med vores barn						
8.	Personalet på stuen er gode til at skabe trygge rammer for vores barn						
9.	Personalet på stuen udviser engagement i deres arbejde med børnene						
10	Det er vigtigt, at vi som forældre også viser interesse for de andre børns trivsel						

Hvad er det bedste ved jeres barns institution?

Bilag 3 – Eksempel på spørgeguide til fokusgruppeinterview med medarbejdere – Sct. Jacobi Skole

Fokusgruppeinterview med medarbejdere i indskolingen Sct. Jacobi Skole AKT-projektet

Deltagerne:

- 1) Drøft, hvilke typer af pædagogiske udfordringer I oftest møder i jeres pædagogiske praksis – og hvilke tiltag og redskaber I tager i anvendelse**

- 2) Drøft, hvilke tiltag og redskaber I anvender, når I ser et sårbart barn i en udsat position**

- 3) Drøft, hvordan pædagoger og lærere i SFO og skoledel samarbejder om at løse de pædagogiske udfordringer – og hvordan I kan udvikle samarbejdet?**

- 4) Drøft, hvordan det optimale forældresamarbejde i forhold til jeres daglige pædagogiske udfordringer ser ud - set fra jeres position**

- 5) Drøft, hvordan skole og dagtilbud kan samarbejde om at løse udfordringerne med alle børn i udsatte positioner**

Bilag 4 – Eksempel på skabelon for observation- Dagtilbuddet Varde Vest

Observation 1

Evaluering af projekt Øget AKT

Børnehuset Lysningen

Torsdag d. 24. april kl. 10-45-12.00 Børnehuset Lysningen - spisesituation

Institutionens ledelse er informeret om at jeg kommer på dette tidspunkt. De kender min opgave og mit fokus og ved at jeg selv finder mig til rette i et hjørne som fluen på væggen. Jeg har desuden skrevet til dem at de ikke skal tage sig af at børnene henvender sig til mig. Det er der sagtens plads til. Nedenfor er observationer noteret under første overskrift. Min oplevelse og mine vurderinger af situationen er noteret under anden overskrift.

Der er observeret med fokus på:

- **Systemisk tækning og italesættelse – spor i sproget?**
- **Relationer og samspil mellem børn og voksne**
- **Relationer fremfor individer – hvordan fokuseres der?**

Observation af spisesituation hos Uglerne

Vurdering af situationen

Bilag 5 – Spørgeguide til interview med bestyrelsesrepræsentanter – Dagtilbuddet Varde Vest

Telefoninterview – Forældre – Dagtilbuddet Varde Vest – juni 2014

Navn:

Barn/børn:

Hvor længe har barnet været i institutionen?

Interview foretaget af xx

Der blev introduceret til interviewet ved at fortælle, at interviewet er en del af evalueringen af den øgede AKT-indsats (der omhandler trivsel i institutionen), der har været i Lysningen og Isbjergparkens vuggestue de sidste par år. Vi har forskelligt materiale, der belyser, hvordan det er gået, men vil også gerne høre det fra et par forældre.

- 1. Hvor tilfreds er du generelt med institutionen? Og evt. hvorfor eller hvorfor ikke?**
- 2. Er dit barn glad for at være i institutionen?**
- 3. Hvordan stemningen i institutionen?**
- 4. Hvordan oplever du samarbejdet med personalet?**
- 5. Hvordan oplever du den information, du får om dit barns hverdag – om institutionen generelt?**
- 6. Er personalet gode til at skabe trygge rammer om dit barn?**
- 7. Oplever du, at der planlægges pædagogiske aktiviteter for børnene hver dag?**
- 8. Hvordan oplever du udviklingen – er der noget der har ændret sig i den tid, du har haft dit barn i institutionen?**

Er der noget, du lige vil fortælle mig her til sidst? Noget du er utilfreds med eller har glemt at fortælle?